

A közép és felső erdőövénél átmenetet képez az örökzöld *Quercus incana*, továbbá a *Pieris ovalifolia*, *Rhododendron arboreum* és a *Cedrus Deodara* Loud. A himalayai cedrus a legjobb minőségű műfát szolgáltatja; egyes fák 76 m magosságot és 12 m kerületet érnek el. 8.000 láb magasságban a fennebiekhez sorakozik az *Abies Smithiana* és a *Quercus dilatata*.

Feljebb nagy kiterjedésű zárt erdőtötteket képez a *Pinus excelsa* a felső övben s e fanemen kívül a *Cupressus torulosa*, *Abies Webbia*, *Taxus baccata*, *Prunus Padus*, *Buxus sempervirens*, *Juglans regia*, *Berberis vulgaris*, *Hedera helix*, *Juniperus communis*, és a különféle juhar, bodza, loncz, *Viburnum* és *Rhamnus* fajok. Az erdő felső határán a *Betula Bhojpattra* és a *Rhododendron campanulatum* fordul elő.

8

Az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlése 1855-ben.

Az idej közgyűlés a leglátogatottabbak közé számítható. A jelentkezők száma 200-nál több volt; a másodalelnökre és a két választmányi tagra pedig 134-en szavaztak.

Szép szám! Meg is telt a Köztelek kis terme s annak előterme, s még sem fértünk el valamennyien. Szék épenséggel kevésnek jutott. Már ezen körülmény is igazolja, hogy ideje volt házat szerezni.

A nagy számú erdész közönség az ország legkülönbözőbb vidékeiről gyűlt egybe, s habár nagy részét az országos kiállítás vonzotta, tagadhatlan, hogy erdészetünk ügye iránt fokozódik az érdekltség, s a ki csak teheti, megjelenik a közgyűlésen, hogy az egyesület enunciatóinak súlyt adni segítsen, hogy részt vegyen az országos érdekű tanácskozásokban, s végre, hogy barátival, szaktársaival találkozáván, régi emlékeket felelevenítsen, ujakra szert tegyen, s a kirándulások alkalmával tapasztalatait gazdagítsa.

A közgyűlés lefolyásáról tán fölösleges e cikk keretében megemlékezni, azt olvasni fogják tisztelt szaktársaink a

közgyűlés jegyzőkönyvében. Feladatunk különben is, vázlatát adni az események társadalmi részének, hogy az otthon maradtoknak is legyen tudomása róla.

A közgyűlés után Frohner szállodájának udvarán bankettra gyülekezünk. Az udvaron kellett azt megtartani, mert a teremben el nem fértünk volna. Az igaz, hogy sokan is valánk. Nem kevesebben 108-nál.

A közebed a szokásos módon folyt le, azon különbséggel, hogy a hivatalos toasztokon kívül alig hallottunk egykettőt, s a társaság is csak hamar szétszlott, legnagyobb része a rendelkezésére álló időt a kiállítás megsejmlélésére kívánván felhasználni.

Másnap reggel, azaz 28-án, a budai lánczhidfőnél gyülekezünk egybe, hol a főváros által számunkra rendelt lóvonatu waggonokba szállánk. A fogaskerekű vasut indóházához érve, saját alkalmatosságán oda érkezett elnökünkkel, Tisza Lajos ő excellentiájával átszállottunk ezen vasut ránk váró vonataira, melyek egészen az Eötvös villáig vittek fel bennünket. Innét gyalog indultunk neki a budai hegyeknek.

A nap, melyet reggel ködös felhők takartak el előlünk, ragyogó sugarakkal árasztá el az erdőt, melynek szemlélete érdekes eszmeeserére adott alkalmat. Az altalaj dolimitszerű mész, melyet vékony termőréteg fed, nem csoda tehát, ha az erdő nem szálas. Nem is valószínű, hogy e helyen hosszu, sugár fás szálerdő felnevekedjék, s véleményünk szerint a sarjerdő sűrjesei jobban fogják jövőben is megóvni a talajt. Különben a Norma-fán túl helyenként meglehetős törzsű tölgyek láthatók, a mi valószínűleg annak következménye, hogy az altalaj horpadásai vastagabb agyagréteggel lévén kitöltve, a szálfák is elég termőtért kapnak gyökereik számára. Ugy látszik, hogy az északi lejtők talaja

egyáltalában vastagabb termőtalajjal bir, legalább azt lehetne következtetni a fák szép, karcsu, nyulánk törzseiről.

A Normafánál kínálkozó szép kilátást nem élvezhettük, mert a köd leszállott a völgyekbe, és irigyen eltakará előlünk azok bájait. Tovább haladtunk tehát. Nem messze kelle azonban mennünk hogy minket érdeklő dolgokat láthassunk. A disznófő fölötti előkészítő vágás ültetvényeivel eléggé érdekes volt arra, hogy megálljunk miatta.

A sarjerdő sűrű aljadékát levágták, s jövődöbeli jobb, erőteljesebb, magasabb kort elérni képességgel biró fák nevelése czéljából tölgy-, bükk-, kőris-, juhar csemetékkal ülették be azt. A csemetéket nem házilag nevelték, hanem vásárolták. Meg is látszott rajtok. Némelyik $1\frac{1}{2}$ m hosszú is volt és jó vastag, botnak való. Az igaz, hogy kevés is fogant meg belőlök.

Nem messze ezen kulturától, a Pozsonyihegy alatt nyeregszerű behajlás van. Pár pad pihenésre csábit, a felfektetett könyv alkalmat nyujt nevünk megörökítésére. Persze nem oly örök időkre, mint a granit tábla, melyet a hálás jelenkor már előre épített nagyérdemü fiának H a v a s Sándornak.

A padok, melyekről elébb említést tettünk, alkalmasaknak találtattak a közgyűlés megtartására. Helyet foglalánk tehát szerett elnökünk körül, s a kültelki bizottság elnöke H a v a s Sándor ur ékes szavakkal megismertette velünk a budai, illetve budapesti erdők ujabbkori történetét és a megállapított üzertervnek alapvonásait. Nem bocsátkozunk azok reprodukálásába, mert ugy is más helyen veendik azt tisztelt olvasóink. Csak egy megjegyzést hallottunk több oldalról hangoztatni, hogy t. i. oly helyeken, mint a főváros budai hegyi erdei, a melyeken a közönség sétálni szeret, tarvágást alkalmazni nem lehet, az kétséged sem szenved. Az is bizonyos, hogy megfelelő talajviszonyok mellett ily körülmények között a szálerdő

igen előnyös lehet fokozatos felujtással. De először is kérdés az, hogy a talaj megengedi-e az annak számára megállapított 60 éves turnust? Másodszor pedig a fokozatos felujtás mellett a tölgycsemedék felől még annak zsenge korában, tehát a midőn még csak 15—20 év múlva fog adni árnyékot, az anyafákat levágni kell, különben az új nemzedék elsatnyul. Ezek szerint tehát a kérdésés viszonyok között a középerdő, melyek sarjas aljadéka csakhamar szép sűrjest ad, főfája pedig mindig árnyékot szolgáltat figyelembe tett volna veendő. Különben lehet, hogy az is van contemplálva, s csak mi nem értettük meg egészen a rövidre fogott előadást.

Az előadás bevégezte után megmásztuk a Pozsonyi (vulgo Szt-János) hegyet, melynek legmagasabb pontján messzelátó (bellevue) van felállítva. Fájdalom nem vehettük hasznát, mert a köd még erősen takarta a főváros bájos látó képét.

E helyet a koronázási domb hajdani vas kerítése disziti jelenleg, s gránittábla emlékeztet arról, hogy Erzsébet királyasszonynak Ő felsége többször megfordult e helyen. Megdobbant szívünk a sorokat olvasva, s a haza nemtőjét véltük magunk között lenni.

A Pozsonyihegyről le sokkal szebb az erdő; nyulánk, karcsu tölgytörzsek, bőven keverve hárssal, jól záródott erdőt képeznek. Itt már képzelni lehet a szálerdőt.

Tekervényes irányu sétauton jó ideig haladva értünk el a Szépjuhásznéhoz. A lefeléereszkedés a síkföldi társak lábait próbára tette. De jutalmat nyújtott a Szépjuhásznénál szervizolt villásreggeli. Az igaz be illett ebédnek is. De az éhes, szomjas ember nem kérdi reggeli vagy ebéd-e az; hanem eszik, iszik s úgy jár vele, hogy az ebédre már nem marad étvágya. Kivált ha oly hamar következik az ebéd utána mint a miénk. No de azért már csak Jupiter pluvius a felelős.

Reggeli, azaz déleli után, mert már elmúlt az egy óra is,

tovább folytattuk utunkat; egyik része a társaságnak egyenes irányt vett az Állatkert (helyesebben Vadaskert, mert hajdanta Mátyás király vadaskertje vala) felé, másik része pedig az elnökkel együtt a kis Hárshegyre irányozván utját.

A kis Hárshegy délfelé hajló, dolomitos mészen álló sarjas erdejében nagyobb kopár terület válik ki, melyet nagyrészt virágos kőrissel ültettek be. Ültetésre nagyobb suhángok használtattak, s el kell ismerni, hogy nagy ügyességgel jartak el; mert daczára az elmúlt két utóbbi nyár forráságának és szárazságának, ezen a rendkívüli sülevényes és köves talajon, a csemeték jól foganodtak meg. Czélszerűbbnek tartatott a többség által erre a helyre a pinus austriaca, a melyből néhány példányt elültetve találtunk is, s a melyek igen jól eredtek meg.

Mig az ültetés felett vitatkozott a társaság, Budakeszi felől sötét, vöröses színbe játszó fellegek kezdettek fejünk fölé tornyosulni, s a városi erdőörök veszedelmes vihar közeledtét jelezték. Abban kellett tehát hagynunk a szemlét, az érdekes vitát, s ügyekezünk minél-előbb száraz alá menekülni. De hiába való volt az ügyekezet, nem sokára nehéz cseppek kezdettek hullani, és megeredt az eső. Jupiter pluvius azonban még is kegyes volt irántunk, mert az eső kezdetben nem volt oly rohanós, a mint azt a sötét felhők után várni lehetett volna, az Orvadász nevü vendéglő sem volt már távol, s tehát inkább megriasztva, mint megázva értük el az ebédlő helyet.

A vendéglőben nagy volt a zavar. A szabadban terítettek volt számunkra, s most száraz alá hordották az asztalokat. A többé-kevésbé megázott közgyülési tagok megtöltötték a pitvart, a szobákat, utjában állva a pinczéréknek és egymásnak. A jó kedv azonban nem szenvedett. Egyik szobában zongora áll, s azon előbb Almási Andor, kir. főerdőmester,

utána pedig Balás Pál, kir. erdőmester józamatu magyar darabokat játszottak, a mi oda csalván a vendéglős csinos leányait, Elek bátyánkat, s vele többeket tánczra ragadott. A társaság többi tagjai helyet foglaltak a hol lehetett, a kinek pedig hely nem jutott, állva látott az üditő árpaléhoz. S mig oda künn zuhogott az eső, benn pezsgett a jó kedv.

Most egyszerre felbomlik minden. Az elnök hivat a közgyűlés bevégzéséhez. Napirenden van a főváros erdeiben tapasztaltak megvitatása. Kevesen szóllottak a tárgyhoz, mert nem is lehetett még ítéletet képeznünk, miután az eső miatt az ültetések java részét nem láthattuk.

Következett a közebéd. A vendéglő tornáczában volt felállitva az asztalok hosszú sora, feldiszitve virágokkal, és körül ülve az erdészek vidám seregével. Természetes, hogy a tósztok főrésze a fővárost, a kültelki bizottságot, s különösen annak elnökét Havas Sándort, s a főváros törekvő főerdészét Gukler Károlyt, illette.

Lassanként elállott az eső, kisütött ismét a nap, s a fekete kávé már a szabadban ihattuk meg. A nap derülése megnyitotta a sziveket, de még az erszényt is, s az erdélyi közművelődési egylet javára szép alapitvány gyűlt össze, mely a budapesti közgyűlésen 1885-ben megjelent erdészek nevét fogja viselni.

Végre indulóra fujtak, s azok, kiknek sietős volt a dolguk, mint jó magunknak is, megváltak a vidám társaságtól, melynek további viselt dolgait úgy sem kell mind kipletykázni.

Tehát viszontlátásig jövőre, házunk megnyitásának alkalmáig.

Selli.